

Utgiftsområde 25

Allmänna bidrag till kommuner

Utgiftsområde 25 – Allmänna bidrag till kommuner

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	5
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	5
2.2	Utgiftsutveckling.....	5
2.3	Mål för utgiftsområdet.....	5
2.4	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	6
2.5	Resultatredovisning.....	6
2.5.1	Det ekonomiska resultatet för sektorn ökade 2020	6
2.5.2	Intäkt- och kostnadsutveckling i kommunsektorn.....	7
2.5.3	Investeringarna och skuldsättningen minskade	13
2.5.4	Utfallet skiljer sig åt mellan kommuner och mellan regioner.....	14
2.5.5	Statens styrning av kommuner och regioner har ökat.....	16
2.6	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	19
2.6.1	Kommuner och regioner har både stort ansvar och stor frihet att utforma sin verksamhet.....	19
2.6.2	Statliga insatser har bidragit till måluppfyllelsen.....	20
2.7	Politikens inriktning	22
2.7.1	Fortsatt osäker ekonomisk utveckling	22
2.7.2	Förstärkningar av det generella statsbidraget behövs.....	23
2.7.3	Utmaningarna förutsätter en lämplig statlig styrning.....	25
2.7.4	Väl fungerande ramverk ger goda förutsättningar	25
2.8	Budgetförslag.....	26
2.8.1	1:1 Kommunalekonomisk utjämning.....	26
2.8.2	1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	32
2.8.3	1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	33
2.8.4	1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner.....	34
2.8.5	1:5 Stöd till befolkningsmässigt mindre kommuner	35

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2022 inom utgiftsområde 25
Allmänna bidrag till kommuner enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1 Kommunalekonomisk utjämning	147 046 689
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	4 718 355
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7 150
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner	250 000
1:5 Medel till befolkningsmässigt mindre kommuner	300 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	152 322 194

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag

Beställningsbemyndigande

Tidsperiod

1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner	500 000	2023–2024
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	500 000	

2 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar fem anslag. Inom ramen för anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* redovisas flera olika bidrag och avgifter (se avsnitt 2.8.1). Utgiftsområdet omfattar vidare anslaget 1:2 *Utvärderingsbidrag för LSS-kostnader* (inkomsttitel 7121 *Utvärderingsavgift för LSS-kostnader*), se avsnitt 2.8.2. I utgiftsområdet ingår också anslaget 1:3 *Bidrag till kommunalekonomiska organisationer* (se avsnitt 2.8.3), anslaget 1:4 *Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner* (se avsnitt 2.8.4) och anslaget 1:5 *Stöd till befolkningsmässigt mindre kommuner* (se avsnitt 2.8.5).

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	Utfall 2020	Budget 2021 ¹	Prognos 2021	Förslag 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	120 809	148 511	148 511	147 047	140 039	143 663
1:2 Utvärderingsbidrag för LSS-kostnader	4 662	4 717	4 683	4 718	4 718	4 718
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7	7	7	7	7	7
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner		250		250	100	400
1:5 Medel till befolkningsmässigt mindre kommuner				300	300	300
Äldreanslag						
2020 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	3 000					
2020 1:5 Stöd till kommunsektorn för att stärka välfärden	29 486					
Totalt för utgiftsområde 25						
Allmänna bidrag till kommuner	157 964	153 485	153 202	152 322	145 164	149 088

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

2.2 Utgiftsutveckling

I denna proposition föreslås att utgifterna inom utgiftsområdet sammantaget minskas med 1,2 miljarder kronor 2022 jämfört med 2021. Anledningen till detta är främst förslag om förändrade generella statsbidrag till kommunsektorn. Därutöver föreslås ett antal ekonomiska regleringar till följd av förändrade uppgifter och förutsättningar som netto ökar anslagsnivån (se avsnitt 2.8.1).

2.3 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och regioner som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet (prop. 2008/09:1 utg.omr. 25 avsnitt 2.3, bet. 2008/09:FiU3, rskr. 2008/09:150).

2.4 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringens redovisning utgår från följande bedömningsgrunder:

- årets resultat,
- intäktsutveckling,
- kostnadsutveckling,
- skuldsättning,
- skillnader i resultat, kostnadsutveckling och skuldsättning mellan kommuner respektive mellan regioner, och
- utvecklingen av statens styrning av kommuner och regioner.

Bedömningsgrunden som avser utvecklingen av statens styrning bygger bl.a. på Statskontorets årliga rapporter om utvecklingen av den statliga styrningen av kommunsektorn (dvs. samtliga kommuner och regioner som en helhet) och myndighetens redovisningar av samtliga riktade statsbidrag.

2.5 Resultatredovisning

2.5.1 Det ekonomiska resultatet för sektorn ökade 2020

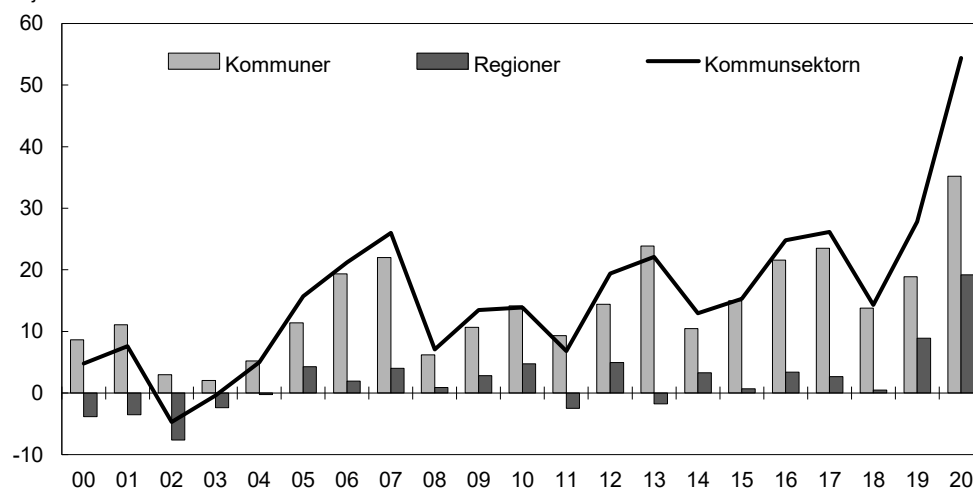
Resultatet som andel av skatteintäkter och generella bidrag var hög

För att bedöma de ekonomiska förutsättningarna i kommunsektorn är utvecklingen av årets resultat en viktig indikator. Starka resultat innebär generellt sett bättre förutsättningar för kommunsektorn att tillhandahålla välfärd av hög kvalitet och en hållbar välfärd på lång sikt.

Kommunsektorn redovisade 2020 ett sammantaget positivt resultat om 54 miljarder kronor. Resultatet förbättrades jämfört med resultatet för 2019, både för kommunerna och för regionerna. Kommunernas resultat var 35,2 miljarder kronor och regionernas 19,2 miljarder kronor (se diagram 2.1).

Diagram 2.1 Årets resultat i kommunsektorn 2000–2020

Miljarder kronor

Källa: Statistiska centralbyrån.

Enligt kommunallagen (2017:725) ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Varje kommun och region beslutar själv om riktlinjer för detta. Ett vanligt förekommande mål är att årets resultat ska uppgå till en viss angiven

andel av skatteintäkter och generella statsbidrag. Vilken nivå som är lämplig beror på den enskilda kommunens eller regionens förutsättningar.

Kommunsektorns resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgick 2020 till 5,7 procent (5,7 procent för kommunerna och 5,5 procent för regionerna), vilket var högre än genomsnittet 2010–2019, som uppgick till 2,5 procent.

Kommuner och regioner får enligt kommunallagen reservera medel till en resultatutjämningsreserv. Vid utgången av 2020 fanns det 30,9 miljarder kronor avsatta i resultatutjämningsreserver, vilket var 12,4 miljarder kronor högre än 2019. Reserverna uppgick vid utgången av 2020 till 24,1 miljarder kronor för kommunerna och till 6,8 miljarder kronor för regionerna.

Nästan alla redovisade ett positivt balanskravsresultat

Kommuner och regioner ska enligt kommunallagen som huvudregel upprätta en budget så att intäkterna överstiger kostnaderna (balanskravet). Detta anger den lägsta godtagbara resultatnivån och följs upp genom balanskravsresultatet. Enligt lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning beräknas ett balanskravsresultat genom att årets resultat justeras för vissa poster (se vidare Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 5.3). År 2020 uppgick balanskravsresultatet till 38 miljarder kronor för sektorn som helhet. Samtliga regioner och 96 procent av kommunerna redovisade positiva balanskravsresultat. Det var en större andel än 2019 för både kommunerna och regionerna.

Koncernernas resultat har ökat

De flesta kommuner och regioner har någon del av sin verksamhet organiserad i företagsform. Exempelvis har flertalet kommuner ett bostads- och fastighetsbolag. Kommuner och regioner äger totalt nästan 2 000 företag. Företagens ekonomiska resultat och ställning redovisas tillsammans med kommunens respektive regionens uppgifter i de sammanställda räkenskaperna, dvs. koncernredovisningen. Det totala resultatet enligt koncernredovisningarna var högre än resultatet i kommunsektorn 2010–2020. Totalt uppgick årets resultat 2020 i koncernredovisningarna till nästan 67 miljarder kronor, varav kommunernas koncerner stod för drygt 48 miljarder kronor. Resultatet för 2020 var högre än det årliga genomsnittet 2010–2019.

2.5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling i kommunsektorn

De totala intäkterna ökade kraftigt

Kommunsektorns totala intäkter ökade med 5,4 procent och uppgick till nästan 1 236 miljarder kronor 2020. Den övervägande delen, 61 procent, utgjordes av skatteintäkter (se diagram 2.2). Till skillnad från de senaste årens jämförelsevis kraftiga förstärkningar av kommunsektorns samlade skatteintäkter, som följt av den starka konjunkturen, ökade skatteintäkterna 2020 bara svagt med 7 miljarder kronor, vilket motsvarade en ökning på 0,9 procent. I genomsnitt ökade skatteintäkterna med 24 miljarder kronor per år under perioden 2010–2019. Medelskattesatsen för kommunsektorn uppgick 2020 till 32,28 procent, vilket var en ökning med 0,09 procentenheter jämfört med 2019. Sedan 2010 har medelskattesatsen ökat med 0,72 procentenheter. Det är regionerna som står för ökningen av skattesatsen.

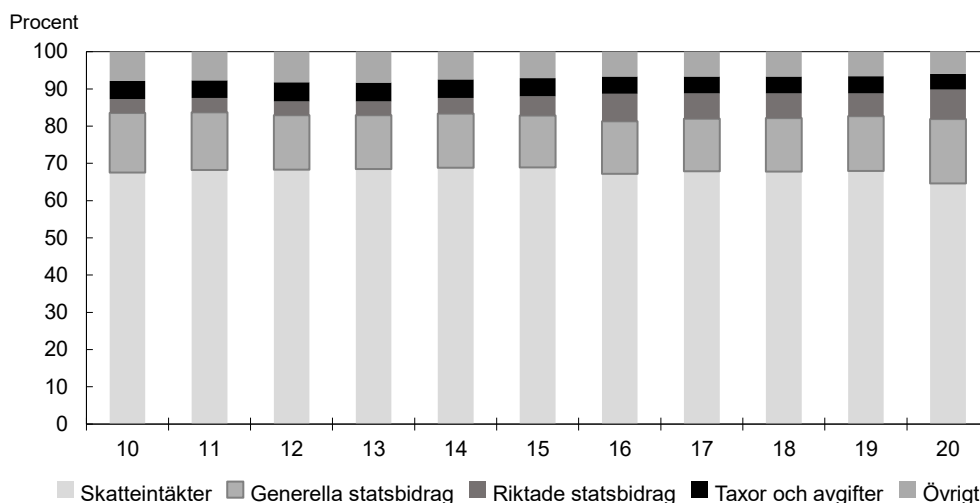
Staten bidrar till finansieringen av de kommunala verksamheterna, dels genom generella statsbidrag inom detta utgiftsområde, dels genom riktade statsbidrag, inklusive kostnadsersättningar, inom andra utgiftsområden. De generella statsbidragen ökade med nästan 41 miljarder kronor 2020 och utgjorde 16,5 procent av kommunsektorns intäkter. Kommuner och regioner kompenserades också genom generella statsbidrag

för bl.a. minskade skatteintäkter som en följd av sänkt skatt för personer över 65 år och för kostnader för nya åligganden. Det tillskott av generella statsbidrag med 10 miljarder kronor som gjordes 2017 har gradvis omfördelats från ett särskilt anslag med en fördelningsnyckel, där hänsyn tagits till antalet asylsökande och nyanlända, till anslaget för kommunalekonomisk utjämning. År 2020 fördelades, för sista gången, 3 miljarder kronor till kommuner och regioner baserat på deras mottagande av asylsökande och nyanlända.

I januari 2020 aviserade regeringen att de generella statsbidragen skulle föreslås öka med 5 miljarder kronor i propositionen Vårändringsbudget för 2020. Riksdagen beslutade i februari 2020 att ytterligare knappt 2,5 miljarder kronor skulle avsättas för att stärka välfärden för budgetåret 2020 (bet. 2019/20:FiU49, rskr. 2019/20:163) och det nya anslaget 1:5 *Stöd till kommunsektorn för att stärka välfärden* uppfördes på budgeten. Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2020 tillfördes ytterligare 15 miljarder kronor i generella statsbidrag för att upprätthålla samhällsviktiga funktioner som vård, skola och omsorg samt kollektivtrafik med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 (prop. 2019/20:99 utg.omr. 25, bet. 2019/20:FiU21, rskr. 2019/20:340). Efter förslag i en extra proposition med ändringar i budgeten tillfördes ytterligare 6 miljarder kronor i generella statsbidrag till kommuner och regioner med anledning av spridningen av covid-19 (prop. 2019/20:181 utg.omr. 25, bet. 2019/20:FiU61, rskr. 2019/20:351).

De riktade statsbidragen, inklusive kostnadsersättningarna, inom andra utgiftsområden ökade med 37 procent och utgjorde nästan 8 procent av kommunsektorns totala intäkter 2020 (se diagram 2.2). En stor del av ökningen utgjordes av riktade statsbidrag och ersättningar för merkostnader till följd av spridningen av covid-19.

Diagram 2.2 Fördelning av kommunsektorns intäkter 2010–2020

Anm.: I det generella bidraget till regionerna ingår i denna sammanställning bidrag för läkemedelsförmånerna, som stod för drygt 30 miljarder kronor av totalbeloppet. Uppgifter i detta diagram baseras på uppgifter från Sveriges Kommuner och regioner utifrån kommuners och regioners räkenskapsammandrag medan utvecklingen av intäkterna totalt sett utgår från resultaträkningen i räkenskapsammandraget. Uppgifterna kan därför skilja sig något åt.

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Generella statsbidrag fördelas främst via utjämningssystemet

Generella statsbidrag fördelas till största delen via det kommunalekonomiska utjämningssystemet. År 2020 fick kommunerna 86 miljarder kronor och regionerna 35 miljarder kronor via utjämningssystemet.

Det kommunalekonomiska utjämningssystemet har till syfte att ge kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar, trots strukturella skillnader. Utjämningssystemet finansieras till största delen av statliga medel. En mindre del av

utjämningsystemet finansieras genom att vissa kommuner och regioner betalar en avgift till systemet.

Den kommunalekonomiska utjämnings betydelse som intäktskälla skiljer sig åt mellan enskilda kommuner och regioner. När alla bidrag och avgifter summeras per kommun varierade beloppen mellan -19 500 och 31 700 kronor per invånare 2020. Det genomsnittliga ovägda beloppet per kommun, när hänsyn inte tas till olikheter i antalet invånare, var 13 100 kronor per invånare. Av kommunerna var 11 stycken nettobetalare.

Det genomsnittliga ovägda beloppet per region var 5 100 kronor per invånare 2020. Det högsta bidraget var 9 800 kronor per invånare. En region, Region Stockholm, var nettobetalare, med en avgift om 680 kronor per invånare.

De ändringar i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämnings som trädde i kraft den 1 januari 2020 innebar sammantaget en förstärkt utjämnings, och därmed ökad omfördelning, bl.a. utifrån faktorer som gles bebyggelse, befolkningsförändringar och socioekonomiska faktorer som utbildningsnivå och inkomststandard. Omfördelningen i kostnadsutjämnings 2020, mätt som storleken på de sammantagna bidragen respektive avgifterna inom systemet, var ca 9,2 miljarder kronor för kommunerna och ca 3,5 miljarder kronor för regionerna. Det var en ökning med ca 1,2 miljarder kronor inom kostnadsutjämnings för både kommunerna och regionerna.

Kostnaderna utvecklades relativt svagt

Kommunsektorns totala kostnader uppgick 2020 till 1 181 miljarder kronor, vilket var en ökning med 3 procent jämfört med 2019. Ökningen var därmed lägre än genomsnittet för 2010–2019, som uppgick till 4,2 procent. Den lägre kostnadsökningstakten berodde främst på spridningen av covid-19. Kostnadsökningstakten var lägre i kommunerna än i regionerna.

Kostnader för pedagogisk verksamhet, omsorg samt hälso- och sjukvård utgör huvuddelen av kommunsektorns verksamhetskostnader. Kostnader för personal är den största enskilda kostnadsposten i välfärdsverksamheterna. Personalkostnaderna utgjorde 51 procent av kostnaderna 2020, vilket var något lägre än 2019.

Välfärd tillhandahålls även av privata aktörer, huvudsakligen privata företag, som bedriver t.ex. vård, skola och omsorg. Sammantaget utgjorde köp från och bidrag till dessa aktörer ca 14 procent av kommunsektorns kostnader 2020. Andelen var i nivå med det genomsnittliga utfallet 2017–2019. Inom vård och omsorg respektive pedagogisk verksamhet utgjorde andelen köp ca 17 procent av kommunernas kostnader, och inom regionernas hälso- och sjukvård utgjorde andelen ca 12 procent av kostnaderna 2020.

Demografisk utveckling påverkar intäkter och kostnader

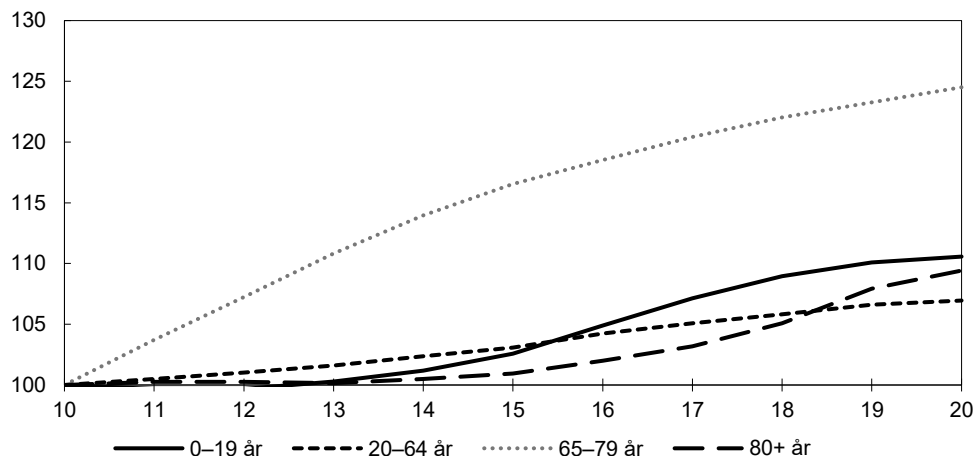
Förändringar i befolkningens storlek och sammansättning påverkar behovet av välfärdstjänster. En kraftig ökning av antalet invånare i åldersgruppen över 65 år har påverkat såväl regionernas hälso- och sjukvård som kommunernas vård och omsorg. Sedan 2018 är ökningstakten högst vad gäller personer över 80 år (se diagram 2.3).

Antalet barn och unga har ökat kraftigt sedan mitten av 2010-talet. Under 2016–2019 skedde en ökning i alla åldersgrupper, dvs. vad gäller barn i förskole-, grundskole- och gymnasieålder. Under 2020 skedde dock en minskning av antalet barn i förskoleålder.

Antalet invånare i åldern 20–64 år ökade i en lägre takt än antalet barn och unga samt äldre 2020. Försörjningskvoten, dvs. antalet personer som är yngre eller äldre än 20–64 år i relation till antalet personer i åldern 20–64 år, ökade från 0,71 till 0,77 mellan 2010 och 2020. En ökad försörjningskvot betyder att färre ska försörja fler. Eftersom skatteintäkterna står för den största andelen av kommunsektorns intäkter påverkas sektorns ekonomi av att en mindre andel av befolkningen betalar inkomstskatt.

Diagram 2.3 Förändring av folkmängd per åldersgrupp 2010–2020

Index 2010=100

Anm.: Basår 2010.

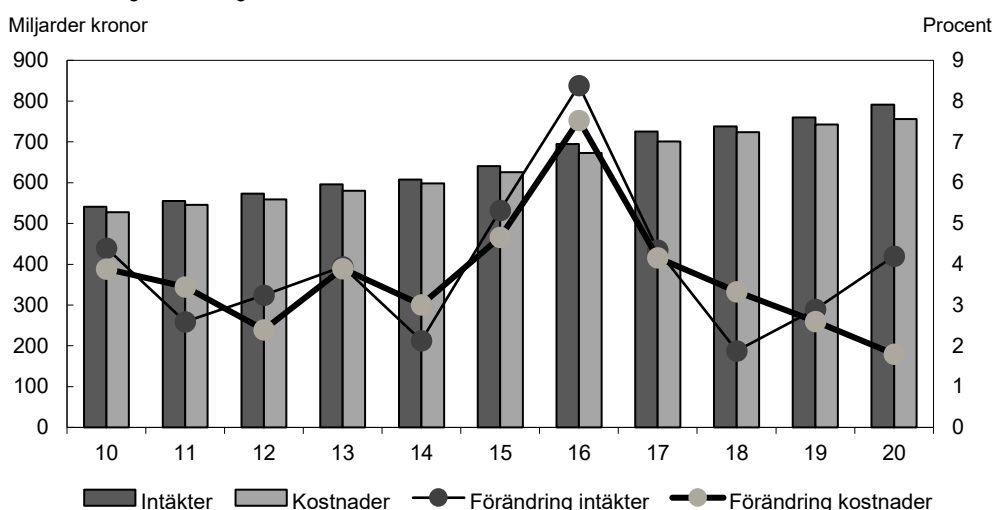
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Kommunernas intäkter och kostnader

Intäktsökningen i kommunerna var sammantaget högre 2020 än 2019. Skatteintäktsutvecklingen var relativt svag, men de stora tillskotten av statsbidrag med anledning av spridningen av covid-19 ledde till en positiv utveckling av intäkterna. Skatteintäkterna ökade 2020 i en markant lägre takt än genomsnittet 2010–2019. Kostnadsökningen i kommunerna var låg mellan 2019 och 2020 (se diagram 2.4). Detta förklaras huvudsakligen av att pandemin har begränsat viss verksamhet i kommunerna. De senaste åren har kostnadsökningstakten minskat jämfört med perioden 2015–2017, då kostnadsökningarna till följd av mottagande av asylsökande och nyanlända var höga. Under samma period ökade också de statliga ersättningarna till kommuner och regioner för mottagandet av asylsökande och nyanlända. Intäkterna från ersättningarna för mottagandet har sedan minskat, eftersom större delen av ersättningarna utbetalas under en begränsad tid.

Diagram 2.4 Kommunernas intäkter och kostnader 2010–2020

Totalt och årliga förändringar

Anm.: Enligt resultaträkningen exkl. extraordinära poster.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Den största andelen av kommunernas kostnader används till pedagogisk verksamhet (se tabell 2.2). Kostnadsökningen 2020 var störst inom verksamhetsområdet vård och omsorg varav äldreomsorgen hade den största ökningen. Jämfört med genomsnittet för den närmast föregående femårsperioden var kostnadsökningen mellan 2019 och 2020 lägre inom alla verksamheter, utom för äldreomsorgen och ekonomiskt bistånd. En bidragande orsak till det var pandemin.

Tabell 2.2 Verksamhetens kostnader kommuner

Miljarder kronor och förändring i procent

	Andel av total kostnad 2020	Kostnader 2020	Förändring 2019/2020	Genomsnittlig förändring 2015–2019
Pedagogisk verksamhet	43	310	2,1	5,3
<i>varav förskoleverksamhet och skolbarnomsorg</i>	15	104	0,9	4,5
<i>varav grundskola</i>	18	131	2,6	6,5
<i>varav gymnasieskola</i>	6	46	1,8	3,6
<i>varav övrig utbildning</i>	4	29	4,7	5,6
Vård och omsorg	37	267	4,1	3,7
<i>varav äldreomsorg</i>	19	135	4,7	3,4
<i>varav funktionshindrade</i>	11	81	3,1	3,9
<i>varav ekonomiskt bistånd</i>	2	15	4,2	1,5
<i>varav individ- och familjeomsorg</i>	5	36	3,5	5,4
Övrigt	19	138	-1,7	3,7
Totalt kommuner	100	715	2,1	4,3

Anm.: Övrigt för kommuner ingår kultur och fritid, infrastruktur och skydd, affärsverksamhet, arbetsmarknadsåtgärder och flyktingmottagande m.m. Uppgifter i denna tabell baseras på uppgifter från Sveriges Kommuner och regioner utifrån kommuners och regioners räkenskapsammandrag medan utvecklingen av kostnaderna totalt sett utgår från resultaträkningen i räkenskapsammandraget. Uppgifterna kan därför skilja sig något åt.

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

Regionernas intäkter och kostnader

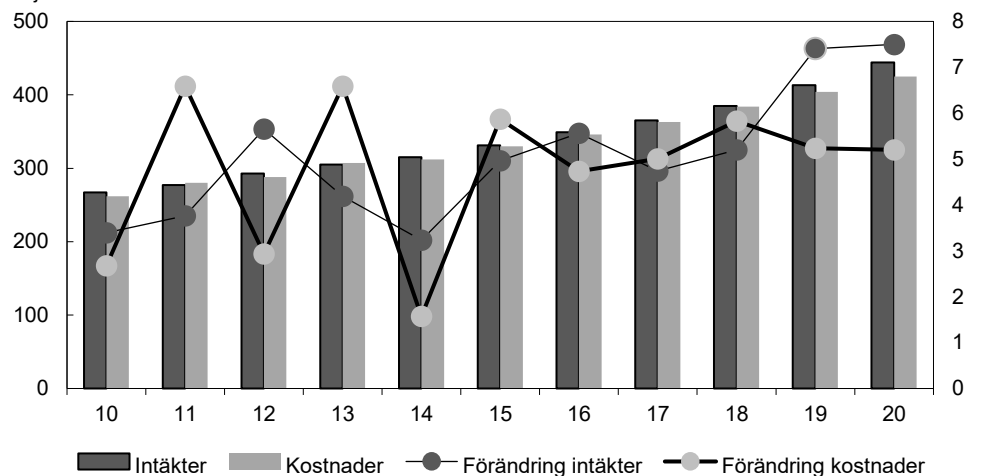
Regionernas totala intäkter ökade med 7,5 procent 2020 (se diagram 2.5), främst till följd av de stora tillskotten av statsbidrag med anledning av spridningen av covid-19. Ökningen var högre än genomsnittet för 2010–2019, som uppgick till 4,8 procent.

Regionernas totala kostnader ökade med 5,2 procent 2020, vilket var högre än de genomsnittliga årliga kostnadsökningarna om 4,7 procent 2010–2019.

Diagram 2.5 Regionernas intäkter och kostnader 2010–2020

Totalt och årliga förändringar

Miljarder kronor

Källa: Statistiska centralbyrån.

Hälso- och sjukvårdens kostnader ökade i en högre takt än genomsnittet för den senaste femårsperioden (se tabell 2.3), vilket främst berodde på pandemin. Kostnadsökningarna var högst för läkemedel, följt av primärvård och specialiserad psykiatrisk vård. Kostnaderna för tandvård minskade mellan 2019 och 2020 av samma orsak. Kostnadsutvecklingen för regional utveckling samt trafik och infrastruktur ökade i en lägre takt 2020 än genomsnittet för de senaste fem åren.

Tabell 2.3 Verksamhetens kostnader regioner

Miljarder kronor och förändring i procent

	Andel av total kostnad 2020	Kostnader 2020	Förändring 2019/2020	Genomsnittlig förändring 2015–2019
Regioner				
Hälso- och sjukvård, totalt	87	345	5,9	4,7
varav primärvård	16	64	8,9	5,1
varav specialiserad somatisk vård	47	183	5,4	4,9
varav specialiserad psykiatrisk vård	7	29	7,8	3,6
varav tandvård	3	11	-3,1	3,4
varav övrig hälso- och sjukvård	8	31	1,3	4,5
varav läkemedel (öppen) ¹	7	27	9,4	4,4
Regional utveckling samt trafik och infrastruktur	13	49	2,5	7,0
Totalt regioner	100	394	5,2	4,9

¹Avser kostnader för läkemedel i öppenvård.

Anm.: I kostnader för hälso- och sjukvård ingår också kostnader för tandvård och politisk verksamhet. Uppgifter i denna tabell baseras på uppgifter från Sveriges Kommuner och regioner utifrån kommuners och regioners räkenskapsammandrag medan utvecklingen av kostnaderna totalt sett utgår från resultaträkningen i räkenskapsammandraget. Uppgifterna kan därför skilja sig något åt.

Källor: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner.

2.5.3 Investeringarna och skuldsättningen minskade

Reinvesteringar i befintliga verksamhetslokaler, och det behov som den demografiska utvecklingen innebär, medför ökade investeringar i verksamhetslokaler, såsom skolor, äldreboenden och sjukhus. Kommuner och regioner finansierar en del av investeringarna med egna medel genom det utrymme som skapas via årets resultat och avskrivningar. Utvecklingen av skuldsättningen i kommuner och regioner beror till följd av detta bl.a. på hur stor andel av investeringarna som en kommun kan finansiera med egna medel. Skuldsättningen är därmed en viktig indikator på sektorns ekonomiska ställning. Stora investeringar sker i de kommun- och regionägda företagen. Kommuner och regioner tar upp lån för vidareutlåning till sina företag och går även i borgen för företagens lån till investeringar vilket påverkar skuldsättningen.

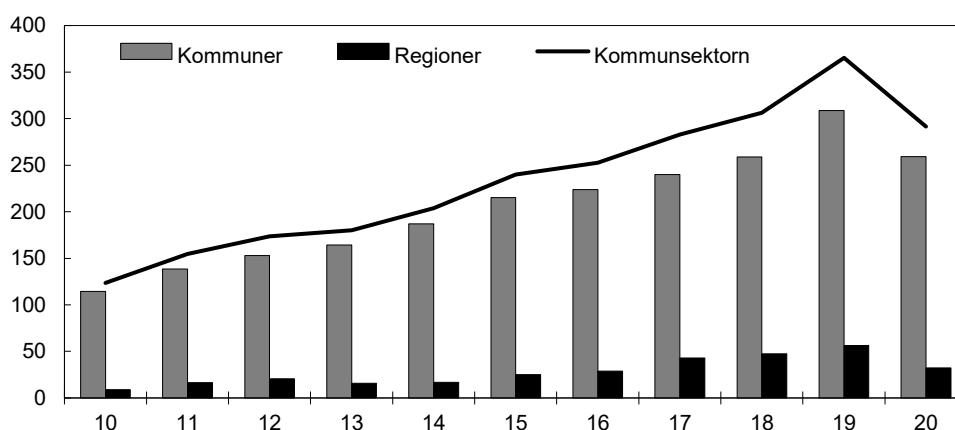
Efter flera år med ökande investeringsnivåer minskade investeringstakten 2020. Kommunsektorn investerade för drygt 101 miljarder kronor 2020, varav kommunerna stod för nästan 77 miljarder kronor. Sektorns investeringar minskade med 6,1 procent jämfört med 2019, vilket kan jämföras med genomsnittet för 2010–2019, då investeringstakten i genomsnitt ökade med 8,3 procent.

Knappt 96 procent av investeringarna finansierades med egna medel 2020, vilket var en betydligt större andel än genomsnittet för 2010–2019, som uppgick till 66 procent. Självfinansieringsgraden var högre 2020 både för kommunerna och för regionerna jämfört med tidigare år.

Även låneskulden minskade efter flera år av ökad skuldsättning (se diagram 2.6). Låneskulden är både kort- och långfristig. Den långfristiga delen av låneskulden uppgick 2020 till drygt 291 miljarder kronor för sektorn som helhet, varav kommunernas låneskuld uppgick till 259 miljarder kronor. Detta innebar att låneskulden minskade med totalt 20 procent (74 miljarder kronor) jämfört med 2019. Den genomsnittliga ökningstakten 2010–2019 var 12 procent. Kommunernas låneskuld 2020 minskade mer än regionernas (knappt 50 miljarder kronor för kommunerna och med 24 miljarder kronor för regionerna). Kommuner och regioner har också kortfristiga lån hos olika kreditinstitut.

Diagram 2.6 Kommunsektorns långfristiga lån 2010–2020

Miljarder kronor

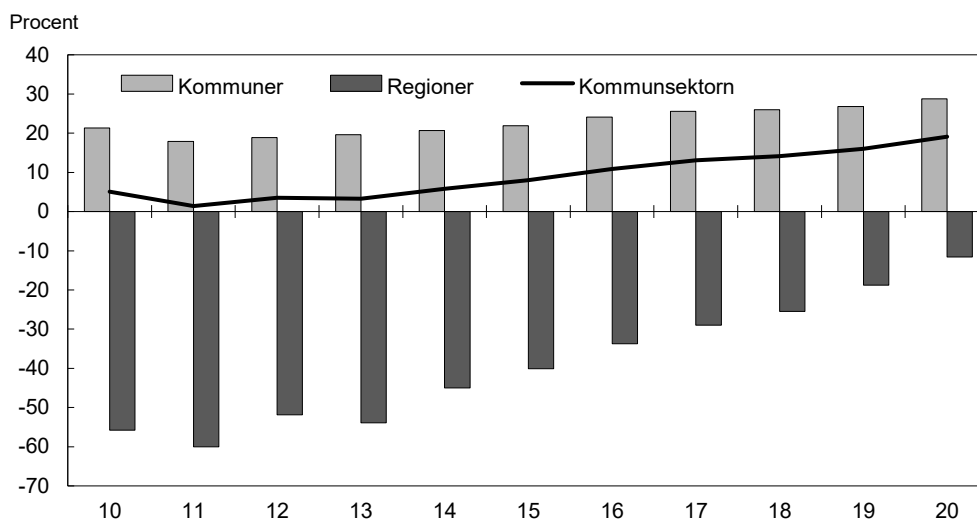

Källa: Statistiska centralbyrån.

Nyckeltalet soliditet visar hur stor andel av tillgångarna som finansierats med eget kapital och därmed den finansiella styrkan på lång sikt. Soliditeten inklusive pensionsåtaganden före 1998 fortsatte att förstärkas för både kommunerna och regionerna 2020 (se diagram 2.7). Den positiva förändringen var bl.a. en följd av en förbättring av

resultatet, en minskning av skuldsättningen och en minskning av pensionsåtagandet före 1998. Kommunernas och regionernas soliditet, inklusive pensionsåtaganden ingångna före 1998, uppgick till 28 procent respektive -12 procent 2020. Regionernas soliditet inklusive pensionsåtaganden ingångna före 1998 har stärkts mer än kommunernas den senaste tioårsperioden. Soliditeten exklusive pensionsåtagandena ingångna före 1998 är högre än soliditeten inklusive åtagandena.

Diagram 2.7 Kommunsektorns soliditet 2010–2020

Källa: Statistiska centralbyrån.

2.5.4 Utfallet skiljer sig åt mellan kommuner och mellan regioner

Förbättrat resultat i alla kommungrupper men skillnader kvarstår

Det finns stora skillnader mellan olika kommuner och mellan olika kommungrupper i fråga om bl.a. resultat, kostnadsutveckling och skuldsättning (se tabell 2.4). Tre kommungrupper, de s.k. huvudgrupperna, används i jämförelsen nedan. Indelningen är gjord av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och baseras i huvudsak på kriterierna storlek på tätorten, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Huvudgrupperna är storstäder och storstadsnära kommuner, större städer och kommuner nära större stad samt mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner.

Årets resultat som andel av generella statsbidrag och skatter 2020 var högst i kommungruppen storstäder och storstadsnära kommuner och lägst i kommungruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. Utfallen 2020 var högre för samtliga kommungrupper jämfört med det årliga genomsnittet 2010–2019. Det finns även en spridning inom grupperna, dvs. mellan enskilda kommuner inom samma kommungrupp.

Andelen kommuner som hade negativa balanskravsresultat var högst i kommungruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner (4,4 procent). Andelen kommuner med negativa balanskravsresultat minskade 2020 jämfört med genomsnittet 2010–2019 i samtliga tre kommungrupper.

De långfristiga lånen var högst i kommungruppen större städer och kommuner nära större stad. Storstäder och storstadsnära kommuner uppvisade den starkaste soliditeten.

Kostnadsutvecklingen var lägre 2020 för samtliga kommungrupper jämfört med genomsnittet 2010–2019. Kostnaderna ökade mest i gruppen mindre städer/tätorter

och landsbygdskommuner. Kostnadsutvecklingen påverkades under 2020 av spridningen av covid-19, liksom av den demografiska utvecklingen i kommungruppen.

Den genomsnittliga folkmängden per kommun ökade i samtliga tre kommungrupper 2020, men ökningstakten avtog jämfört med 2019 och åren dessförinnan. Ökningstakten var lägst, 0,4 procent, i kommungruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner. Kostnadsutvecklingen påverkas av förändringarna av storleken på de olika åldersgrupperna. I gruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner minskade det genomsnittliga antalet personer i åldern 0–19 år, efter att ha ökat under perioden 2014–2019. Denna åldersgrupp fortsatte att öka i de övriga två kommungrupperna. Det genomsnittliga antalet personer i åldern 20–64 år minskade i gruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner, medan det ökade i de övriga två kommungrupperna. Det genomsnittliga antalet personer i åldern 65 år och äldre ökade 2020 i alla kommungrupper, och ökningen i denna åldersgrupp var som högst bland 80 år och äldre i samtliga tre kommungrupper. Sedan 2010 har försörjningskvoten ökat i samtliga tre kommungrupper. Försörjningskvoten har ökat mest i gruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner, från 0,83 till 0,93. Mellan 2010 och 2020 ökade försörjningskvoten från 0,75 till 0,79 i gruppen storstäder och storstadsnära kommuner, och från 0,79 till 0,87 i gruppen större städer och kommuner nära större stad.

Tabell 2.4 Skillnader mellan kommungrupper

Procent om inget annat anges

Utfall 2020 och genomsnittligt utfall 2010–2019

	Storstäder/ orstads- nära kommuner 2020	Större städer/ nära större stad 2020	Mindre städer/ tätorter landsbygds- kommuner 2020	Riket 2020	Storstäder/ orstads- nära kommuner 2010–2019	Större städer/ nära större stad 2010–2019	Mindre städer/ tätorter landsbygds- kommuner 2020
Årets resultat, kr/inv.	3 731	2 457	2 437	2 650	1 619	1 124	1 208
Årets resultat som andel av generella statsbidrag och skatter	6,7	4,0	3,7	5,7	3,4	2,2	2,2
Andel med negativa balanskravsresultat	2,2	3,7	4,4	3,8	11,1	12,8	20,5
Generella statsbidrag och utjämning kr/inv.	7 890	17 800	20 764	17 618	4 802	12 370	14 397
Kostnadsutveckling	1,4	1,5	1,7	1,6	3,1	3,2	3,1
Långfristiga lån, kr/inv.	18 064	23 313	21 155	21 468	14 023	17 462	15 172
Investeringar, kr/inv.	7 363	6 175	7 095	6 795	5 758	4 544	4 816
Soliditet inkl. pensionsåtagande före 1998	30,5	20,9	20,0	28,8	19,7	9,5	7,6
Skattesats	19,83	21,80	22,20	20,72	19,82	21,66	22,13
Befolknings- utveckling	0,7	0,6	0,1	0,5	1,5	1,0	0,4

Källa: Statistiska centralbyrån.

Skillnaderna ökade i regionernas resultat och kostnadsutveckling

Skillnaderna i regionernas resultat redovisas genom en jämförelse mellan högsta och lägsta resultat mellan enskilda regioner (se tabell 2.5). Skillnaderna i resultat i kronor per invånare var större 2020 än genomsnittet för 2010–2019, främst till följd av ett

mycket högt resultat i regionen med högst resultat. Även skillnaderna i resultat som andel av generella statsbidrag och skatter var som en följd av detta markant större 2020 än genomsnittet för 2010–2019. Det var 17 regioner som redovisade ett resultat på över 2 procent av skatter och generella statsbidrag 2020. Det genomsnittliga antalet 2010–2019 var 4 regioner. Ingen region redovisade ett negativt balanskravsresultat 2020, vilket var en förbättring jämfört med de senaste åren. Under 2010–2019 redovisade i genomsnitt 3 regioner per år ett negativt balanskravsresultat.

Skillnaderna i kostnadsutvecklingen ökade 2020. I vissa regioner var kostnads-utvecklingen högre än genomsnittet för 2010–2019, medan den i andra regioner var betydligt lägre.

Skillnaden i lån per invånare var fortsatt stor 2020. Den genomsnittliga låneskulden 2020 var nästan dubbelt så stor som genomsnittet för perioden 2010–2019. Soliditeten förbättrades i regionerna under 2020, och den genomsnittliga soliditeten 2020 var markant högre än genomsnittet för 2010–2019.

Tabell 2.5 Skillnader mellan regioner

Procent om inget annat anges

Utfall 2020 och genomsnittligt utfall 2010–2019

	Högst 2020	Genomsnitt 2020	Lägst 2020	Högst 2010–2019	Genomsnitt 2010–2019	Lägst 2010–2019
Årets resultat, kr/inv.	3 601	1 939	359	730	248	-1 214
Årets resultat som andel av generella statsbidrag och skatter	11,1	5,5	1,1	2,5	0,8	-4,2
Balanskravsresultat, kr/inv.	2 847	1 220	151	551	119	-1 228
Generella statsbidrag och utjämnning, kr/inv.	11 894	9 049	3 141	7 709	6 149	2 135
Kostnadsutveckling	7,9	4,5	1,3	5,0	3,9	2,6
Investeringar, kr/inv.	4 323	2 411	602	3 583	2 029	951
Långfristiga lån, kr/inv.	9 517	2 206	0	9 753	1 192	0
Soliditet	22,3	-11,6	-92,7	-0,1	-41,2	-127,1
Skattesats	12,08	11,56	10,83	12,09	11,18	10,48
Befolkningsutveckling	1,2	0,5	-0,3	1,6	1,0	0,0

Källa: Statistiska centralbyrån.

2.5.5 Statens styrning av kommuner och regioner har ökat

Statskontorets årliga kartläggning i rapporten Utveckling av den statliga styrningen av kommuner och regioner (Statskontoret 2020) visar att staten styr kommunsektorn inom i princip alla politikområden. Styrningen riktar sig till olika nivåer, allt från förvaltningsnivån till hur enskilda medarbetare ska agera. Den statliga styrningen riktas dock främst mot vård- och omsorgsområdet. Statskontorets analys visar också att spridningen av covid-19 har bidragit till att staten har styrt kommunsektorn mer än tidigare år. Staten vidtog under 2020 över 100 åtgärder gentemot kommuner och regioner med anledning av pandemin, bl.a. tillfördes mer resurser och myndigheter fick i uppdrag att stötta och samordna arbetet i kommunsektorn. Staten vidtog under samma år ca 190 nya styrande åtgärder utan koppling till pandemin, vilket var i nivå med antalet 2019. Ungefär två tredjedelar av de åtgärder som vidtogs gentemot kommuner och regioner 2020 saknade således en koppling till pandemin.

Staten styrde 2020 kommunsektorn med ungefär samma metoder som tidigare. Totalt 40 myndigheter utövar styrning över kommuner och regioner. År 2020 beslutade regeringen om nästan 180 myndighetsuppdrag som påverkar kommuner och regioner,

vilket var en tydlig ökning från 110 myndighetsuppdrag 2019. Majoriteten av uppdragen handlade om att sprida kunskap eller om att kartlägga och analysera en kommunal verksamhet. Det infördes 42 nya eller ändrade lagar och förordningar 2020 som på ett väsentligt sätt påverkade kommunerna eller regionerna. År 2019 uppgick motsvarande antal till 33. Liksom tidigare år innebar flera av föreskrifterna ökade krav och skyldigheter för kommunsektorn.

Regeringen föreslog 26 nya riktade statsbidrag under 2020, varav ungefär hälften var tidsbegränsade bidrag med anledning av pandemin. Totalt identifierade Statskontoret 206 riktade statsbidrag, varav 23 kostnadsersättningar 2020, vilket var en ökning med 12 jämfört med 2019. Även det totala utbetalda beloppet ökade 2020 jämfört 2019.

Välfärdskommissionen har föreslagit åtgärder för förbättrad styrning

Välfärdskommissionen, som samlar företrädare för regeringen, SKR och centrala arbetstagarorganisationer, har regeringens uppdrag att identifiera och analysera konkreta åtgärder som kan stärka kommunsektorns förmåga att tillhandahålla välfärds-tjänster av god kvalitet i framtiden (Fi2019/04300). Kommissionen har presenterat 25 åtgärdsförslag som syftar till en förbättrad styrning av välfärden, ett effektivt nyttjande av offentliga resurser, en hållbar kompetensförsörjning och arbetsmiljö samt åtgärder inom digitaliseringsområdet för att skapa långsiktiga förutsättningar för välfärd (Fi2021/00984).

En delegation för kommunal ekonomi i balans har inrättats

Trots att ekonomin i kommunsektorn generellt sett har stärkts under de senaste åren finns kommuner och regioner som har ett sämre utgångsläge än andra. Efter förslag i budgetpropositionen för 2021 tillfördes 1 miljard kronor för att främja kommuners och regioners arbete med att genomföra omstrukturerings- och effektiviserings-åtgärder för en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning (prop. 2020/21:1 utg.omr. 25, bet 2020/21:FiU3, rskr. 2020/21:151). Regeringen har vidare beslutat att inrätta en delegation för kommunal ekonomi i balans inom Kammarkollegiet (Fi2021/02653). Delegationen ska hantera ansökningar, besluta om stöd och följa upp kommunernas respektive regionernas arbete med att genomföra åtgärder för att nå en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning. Initiativet till delegationen kommer från Välfärdskommissionen.

Statskontoret har fått i uppdrag att kartlägga och analysera administrativa kostnader

Regeringen gav i februari 2021 Statskontoret i uppdrag att analysera och göra en övergripande kartläggning av de administrativa kostnader som följer av olika typer av statlig styrning inom olika kommunala verksamhetsområden (Fi2021/00762). Statskontoret ska bedöma vilka områden och processer som regeringen bör prioritera i arbetet med att minska de administrativa kostnader som uppstår till följd av statens styrning av kommuner och regioner, samt föreslå åtgärder som staten kan vidta för att minska dessa kostnader. Statskontoret ska även lämna förslag till lämpliga åtgärder för att underlätta för kommuner och regioner att hantera riktade statsbidrag. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2022.

RKA har tagit fram nyckeltal för effektivitet i kommuner

På uppdrag av Finansdepartementet har Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) utarbetat nyckeltal (indikatorer) för att mäta produktivitet och effektivitet i kommuner och regioner. RKA redovisade nyckeltalen med tillhörande vägledning för kommuner i augusti 2020 och en första, årlig rapport om effektivitet i kommuner

presenterades i februari 2021 (rapporten Effektivitet i kommuner). I rapporten presenteras index för effektivitet inom områdena utbildning samt stöd och omsorg. Enligt rapporten finns inga tydliga samband mellan resursåtgång och kvalitet, och det är ingen kommun som utmärker sig genom att nå hög effektivitet inom samtliga områden. Motsvarande rapport kommer att publiceras årligen och innehållet kommer att utvecklas i takt med att datatillgången förbättras. Nyckeltalen för regioner samt en tillhörande vägledning presenterades under våren 2021. Representanter för kommuner och regioner har tagit del av nyckeltalen och information om hur de kan användas genom bl.a. seminarier och utbildningar och mottagandet var mycket positivt. Genom nyckeltalen får kommuner och regioner förbättrade möjligheter till jämförelser och analyser samt underlag för prioritering och utveckling. Nyckeltalen finns tillgängliga i databasen Kolada.

Tillkännagivanden om likvärdiga krav på privata och offentliga aktörer inom välfärdsverksamheter

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen ska låta utreda ett utvecklat och delvis nytt regelverk för säkerställande av valfrihet, mångfald och kvalitet vid utförande av välfärdstjänster, vilket ska omfatta tillståndsplikt med ägar- och ledningsprövning, kravställande och uppföljning av kvalitet samt skarpa sanktioner vid misskötsel, allt med utgångspunkten att likvärdiga krav ska ställas på privata och offentliga aktörer. Av tillkännagivandet följer också att regeringen ska utreda lämpliga sätt för spridning av verksamhetsrelaterad information ur ett brukarperspektiv (bet. 2014/15:FiU32, rskr. 2014/15:243 och rskr. 2014/15:244).

I propositionen Ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling inom välfärden (prop. 2017/18:158) föreslog regeringen en utökad tillståndsplikt och ägar- och ledningsprövning inom välfärden. Regeringen lämnade i propositionen även förslag för att förenkla för såväl upphandlande myndigheter som leverantörer och för att främja den idéburna sektorns deltagande i upphandlingar. Förslagen syftade till att möjliggöra för en mångfald av leverantörer att delta i offentliga upphandlingar. Regeringen bedömde i propositionen att tillkännagivandet i den del som detta avsåg att utreda ett utvecklat och delvis nytt regelverk var tillgodosett. Därmed kvarstod endast den del av tillkännagivandet som avsåg spridning av verksamhetsrelaterad information.

Riksdagen ansåg att de utökade tillståndskraven var viktiga, men fann samtidigt att regeringens skäl för att undanta kommunal verksamhet från tillståndskrav och ledningsprövning inte var tillräckliga och att de saknade grund, varför tillkännagivandet inte kunde anses tillgodosett. I ett nytt tillkännagivande till regeringen tillkännagav riksdagen att regeringen skyndsamt ska återkomma med kompletterande lagstiftning, så att likvärdiga krav ställs på privata och offentliga aktörer, dvs. att en generell tillståndsplikt och ledningsprövning ska införas för alla utförare i välfärden, oavsett driftform (bet. 2017/18:FiU43 punkt 2, rskr. 2017/18:356). Riksdagen tillkännagav samtidigt för regeringen att regeringen skulle värna mångfalden genom att återkomma till riksdagen med förslag som säkerställer att tillståndskrav samt ägar- och ledningsprövning inte medför otillbörliga hinder att etablera sig och verka på välfärdsområdet, i synnerhet när det gäller små aktörers möjligheter såsom kooperativ (bet. 2017/18:FiU43 punkt 4, rskr. 2017/18:356).

Som redovisas ovan har regeringen tidigare infört en utökad tillståndsplikt för den som bedriver yrkesmässig verksamhet inom välfärden (prop. 2017/18:158). Regeringen ansåg i samband med att den lämnade det förslaget att det därutöver inte var möjligt att tillmötesgå riksdagens tillkännagivande, dvs. att införa tillståndsplikt och ledningsprövning för kommuner och regioner, med motiveringen att kommuner

och privata aktörer har olika roller och ansvar. Vidare angavs att det finns sådana principiella skillnader mellan kommuner och enskild verksamhet att det inte finns skäl att införa något som motsvarar en ägar- och ledningsprövning för kommunal verksamhet (prop. 2017/18:158 s. 51). Den bedömningen kvarstår och regeringen anser att tillkännagivandena är tillgodosedda i dessa delar (bet. 2014/15:FiU32, rskr. 2014/15:243 och rskr. 2014/15:244 samt bet. 2017/18:FiU43 punkt 2, rskr. 2017/18:356).

Vad avser kravet från riksdagen om att regeringen ska utreda lämpliga sätt för spridning av verksamhetsrelaterad information har följande åtgärder vidtagits. Statens skolverk (Skolverket) har haft regeringens uppdrag att utveckla ett nytt informationssystem som möjliggör jämförelser mellan skolor (U2014/2660), i enlighet med vad som anges i propositionen Villkor för fristående skolor m.m. (prop. 2013/14:112), och Skolverket tillhandahåller nu webbplatsen Utbildningsguiden, med information och vägledning inför val av skola och utbildning, från förskola till utbildning för vuxna. Regeringen har vidare gett Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i uppdrag att tillgängliggöra och upprätta ett nationellt register över hem för vård eller boende (HVB), stödboenden för barn och unga samt särskilda ungdomshem (S2021/02373). Genom dessa åtgärder bedöms den del av tillkännagivandet som avser spridning av verksamhetsrelaterad information tillgodosett (bet. 2014/15:FiU32, rskr. 2014/15:243 och rskr. 2014/15:244).

Regeringen har sedan 2015 tagit initiativ till ett antal åtgärder för att säkerställa kvalitet, valfrihet och mångfald inom välfärdsverksamheterna. Förutom de utökade tillståndskraven som redan nämnts, har regeringen vidtagit ett antal åtgärder som har redovisats i årliga redogörelser för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (skr. 2015/16:75, skr. 2016/17:75, skr. 2017/18:75, skr. 2018/19:75 och skr. 2019/20:75). Som exempel kan nämnas arbetet inom ramen för den s.k. Välfärdsutredningen (dir 2015:108) och Tillitsdelegationen samt ett regeringsuppdrag till IVO att analysera om myndighetens sanktionsmöjligheter är tillräckliga, som redovisades i oktober 2016. Därutöver har regeringen nyligen beslutat om lagrådsremissen Ett förenklat upphandlingsregelverk. I lagrådsremissen behandlas bl.a. frågor om ett förenklat regelverk för sådana upphandlingar som inte helt styrs av EU:s upphandlingsdirektiv. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2022.

Regeringen anser därmed att tillkännagivandena om likvärdiga krav på privata och offentliga aktörer (bet. 2014/15:FiU32, rskr. 2014/15:243 och rskr. 2014/15:244 samt bet. 2017/18:FiU43 punkt 2, rskr. 2017/18:356) är slutbehandlade. Arbetet med att på andra sätt säkerställa kvalitet och mångfald, och att alla aktörer inom välfärden oavsett driftform har likvärdiga villkor, fortsätter dock. Regeringen har gett IVO i uppdrag att analysera nuvarande regelverk för tillståndsprövning inom vård och omsorg samt möjligheten att förenkla ägar- och ledningsprövningar. IVO lämnade i april 2021 rapporten Analys av regelverket för tillståndsprövning – Slutrapport, som för närvarande bereds i Regeringskansliet. Tillkännagivandet om att värna mångfalden och att underlätta för små aktörer är således ännu inte slutbehandlat (bet. 2017/18:FiU43 punkt 4, rskr. 2017/18:356).

2.6 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

2.6.1 Kommuner och regioner har både stort ansvar och stor frihet att utforma sin verksamhet

Den kommunala självstyrelsen och den kommunala beskattningsrätten är grundlagsreglerade och utgör viktiga delar av den svenska decentraliserade samhällsmodellen. Kommuner och regioner har frihet att själva, inom ramen för befintlig lagstiftning, utforma sin verksamhet och ansvarar för de olika verksamheternas

resultat, kvalitet och innehåll. Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning ska varje kommun och region i sin förvaltningsberättelse redogöra för om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning uppnåtts och följts samt om kravet på en budget i balans enligt kommunallagen har följts.

Den kommunala beskattningsrätten ger kommuner och regioner ett långtgående ansvar för verksamheternas finansiering och cirka två tredjedelar av den kommunala verksamheten finansieras av skatteintäkter. Vid sidan av skatteintäkterna är statens bidrag den viktigaste intäktskällan. De generella statsbidragen, som till största delen finansieras från anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* inom detta utgiftsområde, utgör omkring en tiondel av intäkterna. På grund av detta går det inte att dra långtgående eller säkra slutsatser av förhållandet mellan storleken på det generella statsbidraget och kommunsektorns resultat. Måluppfyllelsen bedöms mot bakgrund av dessa förutsättningar.

2.6.2 Statliga insatser har bidragit till måluppfyllelsen

Starka resultat i sektorn trots ett utmanande år

Den ekonomiska ställningen för kommuner och regioner är viktiga faktorer för bedömningen av sektorns förutsättningar och dess kapacitet.

Det kan konstateras att resultatets andel av skatter och generella statsbidrag var betydligt större i kommunerna och regionerna 2020 än under de föregående åren. Stora fall i de kommunala skatteintäkterna prognostiserades i samband med spridningen av covid-19. De stora statliga tillskotten i form av statsbidrag, samt ersättningar för merkostnader och intäktsbortfall, bidrog, tillsammans med en starkare utveckling av skatteintäkterna än vad som inledningsvis prognostiserades, till det höga resultatet 2020.

Även en svagare kostnadsutveckling bidrog till resultatet för kommunerna. Kommunsektorns kostnader påverkas av att befolkningen växer och av att en större andel är i behov av välfärdstjänster. Den relativa ökningen av andelen unga och äldre i förhållande till andelen som förvärvsarbetar försämrar utvecklingen av skatteunderlaget. Kostnadsutvecklingen var dock måttlig i kommunerna 2020, trots de ökade demografiska behoven och osäkerheten kring hur kostnaderna skulle påverkas av pandemin. Ökningstakten i regionerna var däremot något högre än den föregående tioårsperioden. Samtidigt utvecklades skatteunderlaget svagt under 2020 jämfört med de närmast föregående åren.

Soliditeten och den långsiktiga finansiella ställningen förbättrades i majoriteten av kommunerna och regionerna till följd av starka resultat, minskad skuldsättning och minskad pensionsskuld som avser tiden före 1998. Fortsatta investeringar avseende t.ex. skolor, äldreboenden och sjukhus gjordes 2020, men investeringstakten var lägre än genomsnittet under den föregående tioårsperioden. Behovet av investeringar bedöms fortfarande vara stort. En större andel av investeringarna finansierades med egna medel 2020 än under den föregående tioårsperioden. Skuldsättningen minskade i både kommuner och regioner.

Frivilliga avsättningar till resultatutjämningsreserver, som kan nyttjas för att täcka underskott som uppstår till följd av en lågkonjunktur, har gjorts av både kommuner och av regioner. Det sammanlagda avsatta beloppet i resultatutjämningsreserverna ökade 2020 och det var 8 fler kommuner och 3 fler regioner som hade medel avsatta i dessa jämfört med 2019. Det starka resultatet, förbättringarna vad gäller soliditeten och de ökade avsättningarna till reserver bedöms ha stärkt de ekonomiska förutsättningarna i sektorn.

Regeringen anser att förutsättningarna för att möta det utökade behovet av välfärd, samt för att säkerställa att kommuner och regioner har tillräckliga medel för att upprätthålla sin verksamhet, trots de osäkerheter som spridningen av covid-19 medfört, har förbättrats genom de förstärkningar som gjorts av statsbidragen.

Trots det höga resultatet kvarstår skillnader mellan kommuner och mellan regioner

Skillnaderna mellan kommunerna i de olika kommungrupperna avseende resultat och skuldsättning ökade 2020 jämfört med genomsnittet den föregående tioårsperioden. Att det finns skillnader i resultatnivåer mellan kommuner kan vara en indikation på att de ekonomiska förutsättningarna inte är likvärdiga. Skillnader i resultat kan också bero på att kommunerna har olika målsättningar för resultatnivån, t.ex. beroende på att investeringsbehoven ser olika ut för olika kommuner. Även skillnaderna mellan kommungrupperna avseende kostnadsutvecklingen ökade under 2020. Samtliga kommungrupper hade dock en klart lägre kostnadsutveckling än tidigare år. Skillnaderna mellan regionerna ökade vad gäller resultat och kostnadsutveckling. De större skillnaderna bedöms bero på att pandemins effekter har varierat över landet, vilket påverkat såväl kostnadsutvecklingen som de ekonomiska resultaten. Skillnaderna i skuldsättning mellan regionerna var i nivå med genomsnittet för 2010–2019, men den genomsnittliga upplåningen har ökat.

Utmaningarna har också sett olika ut i kommuner och regioner när det gäller behovet av t.ex. anpassningar till ökande respektive minskande befolkning och förändringar i befolkningens sammansättning. Regeringen anser att de ändringar i kostnadsutjämnningen som trädde i kraft den 1 januari 2020 har stärkt likvärdigheten i de ekonomiska förutsättningarna mellan kommuner respektive mellan regioner.

Nästan alla kommuner och samtliga regioner redovisade ett positivt balanskravsresultat 2020, vilket var en förbättring jämfört med 2019. Det finns dock kommuner och regioner med svagare ekonomiska resultat, trots det starka resultatet för sektorn som helhet. Detta innebär en ökad risk för att de inte kommer att uppfylla balanskravet eller kravet på god ekonomisk hushållning.

Regeringen ser positivt på den ökade användningen av jämförelser mellan kommuner och mellan regioner, och på den utveckling som har skett under 2020 med nya indikatorer för effektivitet och produktivitet i sektorn. Regeringen anser att detta har förbättrat möjligheterna för kommuner och regioner att bedöma effektiviteten och kvaliteten i verksamheterna, vilket är av betydelse för ett framgångsrikt utvecklings- och förbättringsarbete

Den statliga styrningen bör vara ändamålsenligt utformad

Den statliga styrningen inom olika kommunala verksamhetsområden syftar till att uppnå nationella målsättningar, bl.a. att öka likvärdigheten i landet. Samtidigt måste kommuner och regioner hantera styrningen samlat vid t.ex. resursfördelning och planering. Den statliga styrningen behöver därför utformas utifrån ett helhetsperspektiv. Detta perspektiv bör bl.a. beaktas vid valet av på vilken detaljnivå som en viss reglering ska ske, samt vid valet av lagreglering, generella statsbidrag eller riktade statsbidrag, liksom deras utformning, i syfte att underlätta för kommuner och regioner att planera och bedriva verksamheten på ett effektivt sätt. Såväl den ekonomiska styrningen som övrig styrning behöver vara ändamålsenligt utformad och motsvara de behov som både staten och kommunsektorn har.

Hur den statliga styrningen utformas är avgörande för kommunsektorns möjligheter att bedriva en effektiv verksamhet. Spridningen av covid-19 har inneburit att

styrningen av kommuner och regioner tillfälligt har behövt förändras och att staten har styrt kommunsektorn mer än under tidigare år. Samtidigt har den del av statens styrning av sektorn som inte påverkats av spridningen av covid-19 fortsatt att utvecklas i samma takt som tidigare år. Statens styrning av sektorn ökade därmed totalt sett. Regeringen anser alltså att det finns möjligheter till en förbättrad statlig styrning av kommunsektorn.

Statliga insatser har bidragit till det höga resultatet och måluppfyllelsen

Även om kommunsektorn har ett eget ansvar för sin verksamhet och sin ekonomi är samspelet mellan staten och kommunsektorn viktigt för att skapa goda förutsättningar för välfärden. Staten har det yttersta ansvaret för samhällsekonomin och den ekonomiska politiken, och ett övergripande ansvar för att samtliga kommuner och regioner har förutsättningar att utföra det samlade uppdraget.

Regeringen har med anledning av spridningen av covid-19 föreslagit och beslutat om flera tillfälliga insatser för att stödja kommunsektorn under 2020 och 2021.

Regeringen har i samband med detta framhållit att ekonomiska resurser inte ska vara en begränsande faktor för kommuner och regioner i hanteringen av pandemin. De tillfälliga insatserna bidrog sammantaget till ett högt ekonomiskt resultat för kommuner och regioner 2020. Detta innebar möjligheter för många kommuner och regioner att vidta åtgärder som stärker de ekonomiska förutsättningarna och den finansiella ställningen på längre sikt.

Mot denna bakgrund anser regeringen sammanfattningsvis att de statliga insatserna har bidragit till goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar i kommuner och regioner.

2.7 Politikens inriktning

2.7.1 Fortsatt osäker ekonomisk utveckling

Spridningen av covid-19 har förändrat förutsättningarna för kommuner och regioner. Kommunsektorn kommer – liksom övriga delar av samhället – fortsätta att påverkas av pandemin.

De stora statliga tillskotten medförde att kommuners och regioners inkomster ökade kraftigt 2020. Samtidigt utvecklades konsumtionsutgifterna svagt, vilket framför allt förklaras av begränsad verksamhet till följd av pandemin. År 2021 bedöms kommunsektorn kunna återuppta verksamhet och konsumtionsutgifterna väntas därmed öka. I takt med att konjunkturen återhämtar sig beräknas det kommunala skatteunderlaget och därmed skatteinkomsterna öka något snabbare 2021–2024 än de gjorde 2020. Inkomstnivån hålls även fortsatt uppe av statliga tillskott. Det finansiella sparandet beräknas därför bli högt även 2021 jämfört med genomsnittet de senaste tio åren. Därefter antas utgifterna öka snabbare än inkomsterna, vilket medför en lägre nivå på det finansiella sparandet 2022–2024 än 2021 (se tabell 2.6).

Det finns fortsatt en förhöjd osäkerhet vad gäller den ekonomiska utvecklingen de närmaste åren. Regeringens prognos för kommunsektorns finanser präglas av pandemin fortsatta påverkan på den kommunala verksamheten.

En mer utförlig bedömning av kommunsektorns ekonomi och sysselsättning redovisas i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 8.

Tabell 2.6 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor om inte annat anges.

Utfall 2020, prognos 2021–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Totala inkomster	1 224	1 302	1 306	1 315	1 346
<i>Utveckling i procent</i>	6,7	6,3	0,4	0,6	2,3
Skatter	765	799	829	852	876
Kommunal fastighetsavgift	19	20	21	21	22
Statsbidrag exkl. kompensation för mervärdesskatt	260	294	260	239	237
<i>varav generella bidrag</i>	<i>153</i>	<i>149</i>	<i>148</i>	<i>140</i>	<i>144</i>
<i>varav riktade statsbidrag</i>	<i>107</i>	<i>146</i>	<i>112</i>	<i>98</i>	<i>93</i>
Kapitalinkomster	10	11	11	12	13
Övriga inkomster	170	178	185	191	197
<i>varav kompensation för mervärdesskatt</i>	<i>76</i>	<i>80</i>	<i>83</i>	<i>84</i>	<i>85</i>
Totala utgifter	1 209	1 275	1 331	1 349	1 378
<i>Utveckling i procent</i>	1,4	5,4	4,4	1,3	2,2
Konsumtion	984	1 039	1 086	1 097	1 123
Investeringar	128	132	141	147	148
Transfereringar	96	99	100	100	102
Övriga utgifter	2	4	5	5	6
Finansiellt sparande	15	27	-24	-34	-32
Procent av BNP	0,3	0,5	-0,4	-0,6	-0,5
Resultat efter finansiella poster	54	53	27	20	20
Procent av skatter och generella statsbidrag	5,9	5,6	2,8	2,0	2,0

Anm.: Baserad på publicerad statistik t.o.m. 2021-08-09. Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan. Uppgifter i denna tabell baseras på Nationalräkenskaperna medan resultatredovisningen inom utgiftsområde 25 bygger på kommuners och regioners räkenskapsammandrag. Uppgifterna kan därför skilja sig något åt.

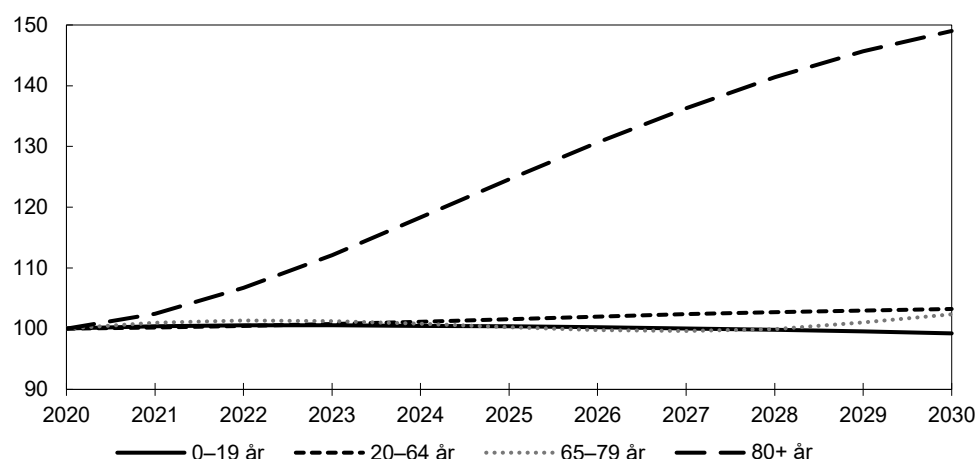
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

2.7.2 Förstärkningar av det generella statsbidraget behövs

Kommuner och regioner behöver goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar samt stabila planeringsförutsättningar för att välfärden i hela landet ska tryggas och fortsätta att utvecklas. Samtidigt som hanteringen av pandemin och dess konsekvenser fortsätter, ökar behoven av vård, skola och omsorg till följd av den demografiska utvecklingen. Den demografiska utvecklingen har under flera år omnämnts som en faktor som försvårar planeringen och försämrar de ekonomiska förutsättningarna i kommunsektorn. Det demografiskt betingade behovet av välfärd har lett till ökade utgifter för kommunsektorn de senaste åren. Även om ökningstakten har avtagit något, förväntas ökningen fortsätta under de närmaste åren. Utgiftsökningen beror främst på att antalet äldre förväntas fortsätta öka (se diagram 2.8). Försörjningskvoten fortsätter därmed att öka under de kommande åren, från 0,77 år 2020 till 0,79 år 2030. Kvoten beräknas öka mest i kommungruppen mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner, från 0,93 år 2020 till 0,98 år 2030.

Diagram 2.8 Förändring av folkmängd per åldersgrupp 2020–2030

Index 2020 = 100

Anm.: Basår 2020.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

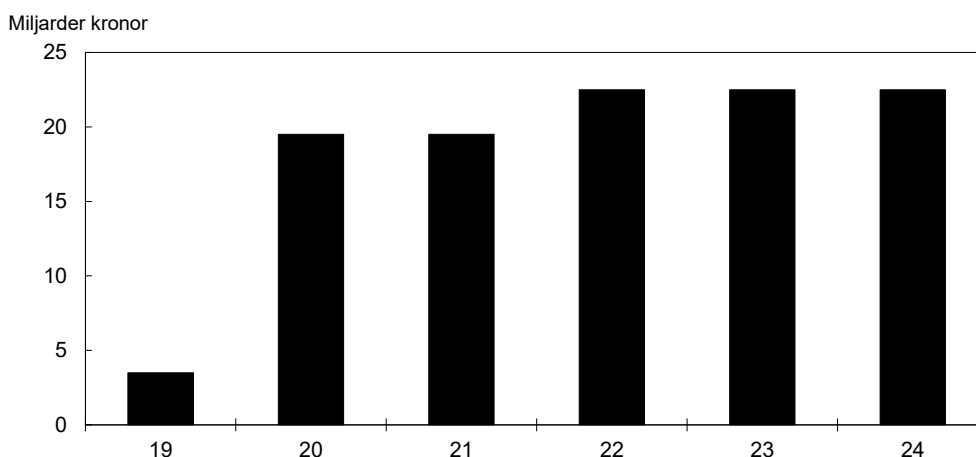
Den demografiska utvecklingen innebär ökade behov av verksamhetslokaler, såsom skolor, äldreboenden och sjukhus. Om kommuner och regioner inte budgeterar för och uppnår tillräckliga ekonomiska resultat kommer investeringarna att behöva finansieras med lån, vilket i sin tur innebär att kommunsektorns skuldsättning kommer att fortsätta öka. Om kommuner och regioner ska kunna möta oförutsedda händelser och uppnå en god ekonomisk hushållning behöver de både budgetera för och uppnå ekonomiska resultat på en nivå som överstiger balanskravets miniminivå. Det demografiska trycket, kompetensförsörjningsproblem och hög arbetslöshet ställer stora krav på sektorn och utvecklingen kommer att kräva en omställning mellan verksamheter och av arbetssätt i kommunsektorn. Staten bör dock också fortsatt vidta åtgärder för att stödja kommuner och regioner, bl.a. genom att bidra till stabila och långsiktiga planeringsförutsättningar.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att det generella statsbidraget till kommuner och regioner ökas med 3 miljarder kronor 2022, varav 2,1 miljarder kronor till kommunerna och 0,9 miljarder kronor till regionerna.

Därutöver reglerar staten nivån på det generella statsbidraget till kommuner och regioner när uppgifter och ambitionsnivåer förändras. I denna proposition föreslås att sektorn kompenseras enligt den kommunala finansieringsprincipen med sammanlagt 669 miljoner kronor 2022. Utöver detta tillkommer övriga ekonomiska regleringar som netto minskar anslagsnivån (se tabell 2.7).

I enlighet med den anslagsnivå på anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* som föreslås i denna proposition, föreslås det generella statsbidraget minskas 2022 jämfört med 2021, eftersom de tillfälliga generella tillskott som beslutades i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:FiU3, rskr. 2020/21:151) minskas under 2022. Staten har under mandatperioden sammantaget förstärkt det generella statsbidraget till kommuner och regioner, och den föreslagna nivån på det generella statsbidraget 2022 innebär en permanent nivåhöjning med 22,5 miljarder kronor jämfört med nivån 2018 (se diagram 2.9).

Diagram 2.9 Permanenta förstärkningar av det generella statsbidraget under mandatperioden**Särskilt stöd till befolkningsmässigt mindre kommuner**

Regeringen föreslår också att ett särskilt stöd om 300 miljoner kronor per år ska fördelas till de 70 kommuner som får mest stöd via det kommunala utjämnings-systemet eller har färre än 9 000 invånare, totalt 88 kommuner, t.o.m. 2024. Varje kommun kommer att få 2 miljoner kronor samt ett belopp som är fördelat utifrån antalet invånare i respektive kommun. Stödet är inte förknippat med särskilda krav och medlen kan användas för de ändamål som kommunerna anser bäst gynnar invånarna. Stödet kan motverka de skillnader som finns mellan olika kommuner och kommungrupper, t.ex. vad avser resultat och finansiell ställning, och som påverkar tillgången till god välfärd i hela landet.

2.7.3 Utmaningarna förutsätter en lämplig statlig styrning

Statens styrning ska präglas av tillit till kommuner och regioner. Den statliga styrningen behöver skapa utrymme för regional och lokal anpassning samt effektivisering. Det är ett gemensamt ansvar för staten, kommunerna och regionerna att skapa goda förutsättningar för att nå målsättningen om en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet i hela landet.

Regeringen anser att generella statsbidrag ska vara utgångspunkten i den ekonomiska styrningen av kommunsektorn. Generella statsbidrag möjliggör anpassning efter lokala och regionala behov, vilket är särskilt viktigt då utmaningarna är stora, samtidigt som de skiljer sig åt mellan kommunerna och mellan regionerna. Det generella statsbidraget fördelas till största delen genom det kommunalekonomiska utjämningsystemet, vilket innebär att bidraget i stor utsträckning utjämnar för strukturella faktorer såsom demografi och socioekonomi.

Regeringen anser samtidigt att det finns ett fortsatt behov av att staten ersätter kommunerna och regionerna för kostnader inom vissa områden och i viss utsträckning riktar statsbidrag till specifika områden med stora utvecklingsbehov. För att säkerställa att riktade statsbidrag används där de ger bäst effekt, och att den administrativa börda som följer av dessa inte är onödigt betungande, avser regeringen fortsätta arbetet med att utveckla en mer strategisk styrning med riktade statsbidrag.

2.7.4 Väl fungerande ramverk ger goda förutsättningar

Även om resultaten för kommunsektorn som helhet har legat på en hög nivå under senare år, och var särskilt höga 2020, finns det kommuner och regioner som har en

svag ekonomi. Regeringen anser att det är av stor vikt att det kommunalekonomiska utjämningsystemet i tillräcklig grad fångar upp de strukturella faktorer som påverkar kommunernas och regionernas ekonomiska förutsättningar och därmed förutsättningarna för en likvärdig kommunal verksamhet i hela landet. Systemet behöver i sin helhet utvecklas i takt med samhällsutvecklingen. Riksdagen har tillkännagett för regeringen att en utredning som ser över det kommunalekonomiska utjämningsystemet med fokus på utveckling, tillväxt och likvärdig service i hela landet bör tillsättas (bet. 2020/21:FiU15, rskr. 2020/21:129). Regeringen avser att återkomma i fråga om hanteringen av tillkännagivandet.

Sverige är en enhetsstat med en långtgående kommunal självstyrelse. Det innebär en balansgång mellan hur omfattande och detaljerad styrningen ska vara och vilket handlingsutrymme kommuner och regioner ska ha. Systemet bygger i grunden på ömsesidig tillit mellan stat och kommun respektive regioner, samtidigt som staten har möjligheter att styra de kommunala verksamheterna och har olika styrmedel till sitt förfogande.

Staten har ett övergripande ansvar för hela den offentliga sektorns utveckling. Det innebär att staten har ett ansvar för att medborgarna och företagen får den service som riksdagen har beslutat om. Dessutom ska staten främja och upprätthålla nationella värden som likvärdighet, rättssäkerhet och samhällsekonomisk stabilitet. Andra aspekter som ingår i det övergripande ansvaret är t.ex. samordning mellan olika offentliga aktörer, graden av delaktighet i olika EU-initiativ och nyttjandet av ny teknik. Även den offentligt finansierade verksamhet som bedrivs i privat regi ingår i statens övergripande ansvar. Detta medför att staten i viss utsträckning styr den kommunala sektorn så att nationella mål och ambitioner får genomslag. Samverkan kan vara en viktig möjlighet för kommuner och regioner att öka sin kapacitet och effektivisera sin verksamhet genom att använda resurser gemensamt. Flera utredningar, bl.a. Ansvarskommittén (SOU 2007:10), Kommunutredningen (SOU 2020:8) och Valfärdskommissionen (Fi2021/00984), har påtalat behovet av att utvärdera den kommunala samverkan. Regeringen har också tidigare konstaterat att det finns behov av att utvärdera de möjligheter till avtalsamverkan som regleras i kommunallagen (prop. 2017/18:151 s. 32). Regeringen avser att fortsätta arbetet med att utveckla kunskapsunderlaget om kommunal samverkan.

2.8 Budgetförslag

2.8.1 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tabell 2.7 Anslagsutveckling 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tusental kronor

2020	Utfall	120 808 984	Anslagssparande	
2021	Anslag	148 511 444 ¹	Utgiftsprognos	148 511 444
2022	Förslag	147 046 689		
2023	Beräknat	140 038 809		
2024	Beräknat	143 662 809		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslagets ändamål är att ge kommuner och regioner goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och regioner enligt lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning. Anslaget

används även som ett instrument för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn.

Föreslagna och tidigare aviserade tillskott

I syfte att minska behovet av att höja kommunalskatterna och skära ner i verksamheter, och samtidigt ge kommuner och regioner bättre förutsättningar att utveckla välfärdens verksamheter, behöver det generella statsbidraget en permanent förstärkning. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas med 3 miljarder kronor 2022 (se tabell 2.7) För 2023 och 2024 beräknas anslaget ökas med 3 miljarder kronor.

Riksdagen har efter förslag i betänkandet Vissa ändringar i statens budget 2021 – Stöd till äldreomsorgen med anledning av coronaviruset (bet. 2020/21:FiU46, rskr. 2020/21:239) beslutat att öka anslaget 4:5 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet* inom utgiftsområde 9 med 4,3 miljarder kronor 2021. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 900 miljoner kronor 2022. För 2023 beräknas anslaget ökas med 3,9 miljarder kronor, och för 2024 med 3 miljarder kronor. I syfte att under 2024 fördela samma belopp som riksdagen beslutat om, men via det generella statsbidraget, och därmed stärka kommuner och regioners förutsättningar att leverera en god välfärd, beräknar regeringen att anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökas med 3,9 miljarder kronor 2024.

Regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen

Regeringen behandlar i denna proposition nya och planerade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen. Tidigare beslutade regleringar, samt nya och planerade regleringar, framgår av tabell 2.8.

Övriga ekonomiska regleringar

Nedsättning av fastighetsavgiften

Den 1 januari 2013 infördes en utökad nedsättning av fastighetsavgiften vid nybyggnation (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:FiU1, rskr. 2012/13:37). Den tioåriga nedsättningen av fastighetsavgiften för nybyggda bostäder utvidgades genom att fastighetsavgiften sattes ned helt även för år 6–15 efter värdeåret. Utvidgningen gäller för byggnader med beräknat värdeår 2012 eller senare. Förändringen minskar kommunernas inkomster från fastighetsavgiften successivt 2018–2027. År 2027 beräknas inkomstminskningen till följd av förslaget uppgå till 960 miljoner kronor. Anslaget ökas till följd av detta med 64 miljoner kronor 2022. För 2023 beräknas anslaget ökas med 192 miljoner kronor och för 2024 med 320 miljoner kronor.

Skatteavtalet mellan Sverige och Danmark

I avtalet mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor regleras hur länderna ska kompensera varandra för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i bosättningslandet (prop. 2003/04:149, bet. 2003/04:SkU31, rskr. 2003/04:269). Utjämningsbeloppens storlek påverkas av antalet pendlare som omfattas av utjämningsordningen och deras löner. Förändringar i den dansk-svenska växelkursen påverkar också nettobeloppet. Nettot av de utjämningsbelopp som regleras i artikel 6 i avtalet bör fördelas på samtliga kommuner respektive regioner med ett enhetligt belopp per invånare, eftersom de minskade skatteintäkterna som följer av pendlingen fördelas på hela kommunsektorn genom inkomstutjämningen.

För inkomståret 2019 har Sverige betalat ca 26 miljoner kronor mer i inkomstskatt till Danmark jämfört med inkomståret 2018. Samtidigt har Danmark betalat ca 9 miljoner

kronor mer i inkomstskatt till Sverige för inkomståret 2019 jämfört med inkomståret 2018. Sammantaget leder detta till 17 miljoner kronor högre nettointäkter för inkomståret 2019 jämfört med inkomståret 2018. För 2021 föreslås att skillnaden mellan nettobeloppet för inkomståret 2019 och motsvarande belopp 2018 regleras genom en minskning av anslaget med 17 miljoner kronor, varav 11 miljoner kronor beräknas avsättas för kommunerna och 6 miljoner kronor för regionerna. Fördelningen mellan kommuner och regioner är gjord i förhållande till medelskattesatsen för kommuner respektive regioner. För 2023 och 2024 beräknas anslaget minskas med motsvarande belopp.

Förmånsvärde personbilar

Förmånsvärdet för personbilar förändrades 2021 (prop. 2020/21:156, bet. 2020/21:SkU28, rskr. 2020/21:329). Förändringen innebär att skatteintäkterna för kommunsektorn ökar. Anslaget minskas till följd av detta stegvis t.o.m. 2025 (prop. 2020/21:1, bet. 2020/21:FiU3, rskr. 2020/21:151).

Justerad pensionsålder

Regeringen avser att lämna förslag om justerad åldersgräns för det förhöjda grundavdraget, från 65 år till 66 år 2023 och till 67 år 2026 (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 13.9). Detta ökar kommunsektorns skatteinkomster och anslaget minskas till följd av detta med 2,6 miljarder kronor fr.o.m. 2023. Preliminärt beräknas minskningen fördelas med 1,7 miljarder kronor för kommunerna och 0,9 miljarder kronor för regionerna. Fördelningen mellan kommuner och regioner är gjord i förhållande till medelskattesatsen för kommuner respektive regioner.

Tabell 2.8 Tillskott, ekonomiska regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen och övriga regleringar för anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Miljoner kronor

	Förslag för kommuner 2022	Beräknat för kommuner 2023	Beräknat för kommuner 2024	Förslag för regioner 2022	Beräknat för regioner 2023	Beräknat för regioner 2024
Anvisat för 2021	105 403	105 403	105 403	43 108	43 108	43 108
Tillskott i enlighet med budgetpropositionen för 2022	2 100	2 100	2 100	900	900	900
Tillkännagivande riksdagen, äldreomsorg			2 730			1 170
Regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen						
Tillskott i enlighet med budgetpropositionen för 2021	-3 500	-7 000	-7 000	-1 500	-3 000	-3 000
Fast omsorgskontrakt (utg.omr. 9 avsnitt 7.5)	348	686	686			
Extra studietid och utökad lovskola (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.2)	121	242	242			
Nationella prov (utg.omr. 16 avsnitt 4.7.1)	61	61	-62			
Validering, nationell struktur (utg.omr. 16 avsnitt 5.5)	30	60	60			
Allsidig social sammansättning (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.1)	15	30	30			

	Förslag för kommuner 2022	Beräknat för kommuner 2023	Beräknat för kommuner 2024	Förslag för regioner 2022	Beräknat för regioner 2023	Beräknat för regioner 2024
Barnets bästa när vård enligt LVU upphör (utg.omr. 9 avsnitt 7.5)	6	10	10			
Marknadskontroll (utg.omr. 24 avsnitt 4.5)	2,6	2,6	2,6			
Stärkt elevhälsa (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.2)	2,5	2,5	2,5			
Stärkta skolbibliotek (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.1)	25	25				
Prövning av gymnasial utbildning (utg.omr. 16 avsnitt 4.6)	15					
Upprättande av utbildningsplan (utg.omr. 16 avsnitt 5.5)	3,63					
Planering etc. gymnasial utbildning (utg.omr. 16 avsnitt 4.6)		170	170			
Kommuner mot brott (utg.omr. 4 avsnitt 2.8.2)		109	219			
Deltagande i förskola (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.1)		41	80			
Ämnesbetyg, implementering (utg.omr. 16 avsnitt 4.6)		25	25			
Grundläggande behörighet yrkesprogram (utg.omr. 16 avsnitt 4.6)			59			
Skolor med konfessionell inriktning (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.1)			7			
Nationella minoritetsspråk, samordning ¹ (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.1)	-26,5	-26,5	-26,5			
Stärkt rätt till assistans (utg.omr. 9 avsnitt 7.5)		-196	-392		26	52
Professionsprogrammet ¹ (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.3)		-23,5	-23,5			
Gemensamt skolval (utg.omr. 16 avsnitt 4.6.1)			-86			
Tekniksprånget ¹ (utg.omr. 16 avsnitt 4.6)			-15			
Uppgiftslämning till MR- institutet (utg.omr. 1 avsnitt 10.10)	1,75	1,75	1,75	0,75	0,75	0,75
Pneumokockvaccin (utg.omr. 9 avsnitt 5.5)				40	40	40
Planering etc. gymnasial utbildning (utg.omr. 16 avsnitt 4.6)				21	21	21

	Förslag för kommuner 2022	Beräknat för kommuner 2023	Beräknat för kommuner 2024	Förslag för regioner 2022	Beräknat för regioner 2023	Beräknat för regioner 2024
Spårsäkring, sexualbrott (utg.omr. 9 avsnitt 4.5)				2	2	2
Tidigare beslutade och förändringar av tidigare aviserade regleringar						
Återfallsförebyggande arbete	30	30	30			
Kvarstår efter förändrat förslag om lovskola ¹	26,5	52	67			
2021 års vårdnadsreform	9					
Regler om faderskap och föräldraskap	-36	-16	-16			
Översiktsplaner, klimatanpassning		-36,25	-36,25			
Försöksverksamhet med branschskolor		-2	-3			
Övriga ekonomiska regleringar						
Cykelförmån (förslag till statens budget, finansplan, mm, avsnitt 11.4)	28	56	85	16	32	47
Bilförmån (förslag till statens budget, finansplan, mm, avsnitt 11.5)		-3	-6		-2	-4
Kommunal fastighetsavgift	64	192	320			
Skatteavtalet Sverige Danmark	-11	-11	-11	-6	-6	-6
Förmånsvärde för personbilar	-163	-326	-488	-91	-182	-273
Justerad pensionsålder		-1 643	-1 643		-917	-917
Summa	104 556	100 016	102 521	42 491	40 022	41 142

¹ I statens budget för 2019 (bet. 2018/19:FiU3, rskr. 218/19:116) avsattes medel på anslaget för ett förslag om obligatorisk lovskola. Regeringen gjorde bedömningen att förslaget skulle utredas. Utredningen har lämnat förslag som skiljer sig från det förslag som medel avsattes för. Medel inom anslag 1:1 används därför för att finansiera andra förslag.

Skatteväxlingar mellan kommuner och regioner 2022

I systemet för kommunalekonomisk utjämning justeras de länsvisa skattesatserna när skatteväxlingar sker mellan kommuner och regioner. De länsvisa skattesatserna används för att beräkna inkomstutjämningsbidragen och inkomstutjämningsavgifterna.

Skatteväxlingar medför också ett behov av att justera fördelningen av statsbidragen mellan kommuner och regioner på anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Vid behov avser regeringen att besluta om en sådan justering i samband med beslutet om regleringsbrev för 2022. Justeringen påverkar inte den totala anslagsnivån.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.9 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:1 Kommunalekonomisk utjämnings

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	148 511 444	148 511 444	148 511 444
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 464 755	-8 472 635	-4 848 635
varav BP22	3 434 245	4 139 615	7 889 615
– Skatteavtalet Sverige Danmark	-16 985	-16 985	-16 985
– Upprättande av utbildningsplan	3 630		
– Uppskjuten besparing nationella prov	123 000	123 000	
– Uppgiftslämning till MR-institutet	2 500	2 500	2 500
– Ämnesbetyg - implementering		25 000	25 000
– Grundläggande behörighet på yrkesprogram			59 000
– Planering och dimensionering av gymnasial utbildning	21 000	191 000	191 000
– Minskad avgift för prövning av gymnasiekurser	15 000		
– Validering - nationell struktur	30 000	60 000	60 000
– Teknisksprånget			-15 000
– Professionsprogrammet: Meriteringsprocess och professionsråd		-23 500	-23 500
– Allsidig social sammansättning	15 000	30 000	30 000
– Gemensamt skolval			-86 000
– Förbättrad kontroll av skolor med konfessionell inriktning			7 000
– Nationell samordning av undervisning i nationella minoritetsspråk	-26 500	-26 500	-26 500
– Avgiftsfri pneumokockvaccinering 75 år och medicinska riskgrupper	40 000	40 000	40 000
– Tillkännagivande riksdagen: äldreomsorg			3 900 000
– Långsiktig förstärkning	3 000 000	3 000 000	3 000 000
– Införande av fast omsorgskontakt	348 000	686 000	686 000
– Skattelättnader cykelförmån	44 000	88 000	132 000
– Stärkt rätt till assistans		-170 000	-340 000
– Hälso- och sjukvårdens spårsäkring vid sexualbrott	2 000	2 000	2 000
– Barnets bästa när vård enligt LVU upphör	6 000	10 000	10 000
– Kommuner mot brott		109 000	219 000
– Extra studietid och utökad lovskola	121 000	242 000	242 000
– Förstärkning av likvärdighetsbidraget	-323 500	-298 000	-283 000
– Ökat deltagande i förskolan		41 000	80 000
– Ökad rapportering marknadskontroll	2 600	2 600	2 600
– Stärkt elevhälsa	2 500	2 500	2 500
– Stärkta skolbibliotek	25 000	25 000	
– Justering bilförmån		-5 000	-10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	147 046 689	140 038 809	143 662 809

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 147 046 689 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kommunal-ekonomisk utjämning* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 140 038 809 000 kronor respektive 143 662 809 000 kronor.

2.8.2 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tabell 2.10 Anslagsutveckling 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

2020	Utfall	4 662 238	Anslagssparande	
2021	Anslag	4 716 555 ¹	Utgiftsprognos	4 683 455
2022	Förslag	4 718 355		
2023	Beräknat	4 718 355		
2024	Beräknat	4 718 355		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner enligt lagen (2008:342) om utjämning av kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.11 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	4 683 455	4 683 455	4 683 455
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	34 900	34 900	34 900
<i>varav BP22</i>	<i>34 900</i>	<i>34 900</i>	<i>34 900</i>
– <i>Justering prognos</i>	– 34 900	– 34 900	– 34 900
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 718 355	4 718 355	4 718 355

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Statens utgifter för utjämningsbidrag för verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS-kostnader) motsvaras av utjämningsavgiften som kommunsektorn betalar och som redovisas mot inkomsttitel 7121 *Utgift för LSS-kostnader*. De båda beloppen bör överensstämma och prognosen för anslaget bör utgå från de senast tillgängliga uppgifterna om beräknad utgiftsnivå i utjämnings-systemet.

Omslutningen i kostnadsutjämningsbidraget ökar vanligtvis från ett år till ett annat. Det definitiva utfallet för 2021 fastställs våren 2022. Anslagsutgifterna för anslaget beräknas uppgå till 4 716 510 549 kronor 2021, vilket är 33 055 000 kronor högre än anvisat belopp. I propositionen Höständringsbudget för 2021 (prop. 2021/22:2) föreslås därför att anslaget tillförs 33 100 000 kronor. En ökning av anslaget 2022 är nödvändig för att utjämningsbidragssystemet för LSS-kostnader ska kunna upprätthållas.

Regeringen föreslår att 4 718 355 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Utjämningsbidrag för LSS-kostnader* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 4 718 355 000 kronor respektive 4 718 355 000 kronor.

2.8.3 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tabell 2.12 Anslagsutveckling 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tusental kronor

2020	Utfall	7 150	Anslagssparande	1 000
2021	Anslag	7 150 ¹	Utgiftsprognos	7 150
2022	Förslag	7 150		
2023	Beräknat	7 150		
2024	Beräknat	7 150		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till två organisationer inom det kommunalekonomiska området, Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Anslaget får vidare användas till insatser för utveckling av statens styrning av kommuner och regioner.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.13 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	7 150	7 150	7 150
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	7 150	7 150	7 150

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Staten och SKR har som medlemmar i RKR genom avtal förbundit sig att årligen stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med 1 400 000 kronor vardera per år. RKR har ansökt om statligt bidrag med 1 400 000 kronor för 2022 års verksamhet (Fi2021/01889).

Staten och SKR har i avtal förbundit sig att stödja RKA:s verksamhet ekonomiskt med högst 4 550 000 kronor vardera per år. Från och med 2011 stödjer SKR enligt tilläggsavtal föreningen med ytterligare 400 000 kronor per år, för att täcka delar av driftkostnaden för databasen Kolada. Från och med 2020 stödjer staten enligt tilläggsavtal föreningen med 1 200 000 kronor årligen för föreningens arbete med att vidareutveckla möjligheterna till jämförelser och analyser av effektivitet och ett utökat stöd till kommuner och regioner för att arbeta med detta. RKA har ansökt om statligt bidrag med 5 750 000 kronor för 2022 års verksamhet (Fi2021/01015).

Regeringen föreslår att 7 150 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Bidrag till kommunalekonomiska organisationer* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 7 150 000 kronor respektive 7 150 000 kronor.

2.8.4 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner

Tabell 2.14 Anslagsutveckling 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner

Tusental kronor

2020	Utfall	Anslagssparande
2021	Anslag	250 000 ¹ Utgiftsprognos
2022	Förslag	250 000
2023	Beräknat	100 000
2024	Beräknat	400 000

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende tillfälligt stöd till kommuner och regioner, som syftar till att dessa ska nå en ekonomi i balans och på sikt god ekonomisk hushållning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.15 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	250 000	250 000	250 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer		-150 000	150 000
<i>varav BP22</i>		-150 000	150 000
– Anpassning bemyndigande		-150 000	150 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	250 000	100 000	400 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Syftet med anslaget 1:4 *Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner* är att ekonomiskt stödja kommuner och regioner som planerar att vidta åtgärder som syftar till att nå en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning. För att enskilda kommuner och regioner ska få ansöka om det tillfälliga stödet krävs enligt förordningen (2021:820) om tillfälligt statsbidrag för kommunala åtgärder för en ekonomi i balans att de under 2020 hade en negativ soliditet, dvs. att skulderna var större än tillgångarna. Regeringen har beslutat att inrätta en delegation inom Kammarkollegiet för att hantera stödet.

Regeringen föreslår att 250 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 100 000 000 kronor respektive 400 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2022 för anslaget 1:4 *Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 500 000 000 kronor 2023 och 2024.

Tabell 2.16 Beställningsbemyndigande

Tusental kronor

	Prognos 2021	Prognos 2022	Förslag 2023	Förslag 2024
Ingående åtaganden			500 000	400 000
Nya åtaganden		500 000		
Infriade åtaganden			-100 000	-400 000
Utestående åtaganden		500 000	400 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	750 000			

Skälen för regeringens förslag: Det behövs ett bemyndigande för att kunna fatta beslut om tillfälligt ekonomiskt stöd till kommuner och regioner som omfattar längre tid än innevarande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2022 för anslaget 1:4 *Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 500 000 000 kronor år 2023 och 2024.

2.8.5 1:5 Stöd till befolkningsmässigt mindre kommuner

Tabell 2.17 Anslagsutveckling 1:5 Stöd till befolkningsmässigt mindre kommuner

Tusental kronor

	Utfall	Anslagssparande
2020		
2021	Anslag	0 ¹ Utgiftsprognos
2022	Förslag	300 000
2023	Beräknat	300 000
2024	Beräknat	300 000

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende stöd till kommuner med särskilda utmaningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.18 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:5 Medel till befolkningsmässigt mindre kommuner

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹			
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	300 000	300 000	300 000
<i>varav BP22</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>
– <i>Medel till små kommuner</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>	<i>300 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	300 000	300 000	300 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Syftet med anslaget är att motverka att de skillnader som finns mellan olika kommuner och kommungrupper, t.ex. vad avser resultat och finansiell ställning påverkar tillgången till god välfärd i hela landet. Stödet fördelas till de 70 kommuner som får störst bidrag per invånare från det kommunalekonomiska utjämningsystemet eller har färre än 9 000 invånare, totalt 88 kommuner. De 88 kommuner som får medel 2022

beräknas också erhålla medel 2023 och 2024. Därutöver kan antalet kommuner utökas om några ytterligare kommuner uppfyller någon av de kriterierna som använts. Om antalet utökas minskas det belopp som utbetalas per kommun.

Regeringen föreslår att 300 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Stöd till befolkningsmässigt små kommuner* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 300 000 000 kronor respektive 300 000 000 kronor.